Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Pengegrisen.

Citation: Andersen, H. C.: ”Pengegrisen.”, i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. II kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 323. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeventyr02val-shoot-workid105654/facsimile.pdf (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. II kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

[164]

Pengegrisen.

Der var saa meget Legetøi i Børnenes Stue; øverst paa Skabet stod Sparebøssen, den var af Leertøi, i Skikkelse af en Griis; den havde naturlig Sprække i Ryggen og Sprækken var med en Kniv gjort større, at der ogsaa kunde gaae Sølvdalere ind og der var gaaet to, foruden mange andre Skillinger. Pengegrisen var [165] saa proppet, at han ikke længer kunde rasle, og det er det Høieste en Pengegriis kan bringe det til. Der stod han nu øverst paa Hylden og saae ned paa Alt i Stuen, han vidste nok at med hvad han havde i Maven kunde han kjøbe det Hele, og det er at have en god Bevidsthed.

Det tænkte de Andre ogsaa paa, om de ikke sagde det, der var jo Andet at tale om. Comodeskuffen stod paa Klem og der

---

m *Collin 36, 4° I:33. 1 bl. rettet renskrift.*

O Folkekalender for Danmark 1855 *s. 114–16 m. 1 ill. af Vilh. Pedersen. Udkom dec. 1854. (Bibl. 665).*

A HP–55 *s. 164–67 m. 1 ill., identisk med* **O***'s.*

C SS 18–55 *s. 107–09. (Resten af bindet, s. 111–33, udgøres af* Biographiske Skitzer og Anmeldelser.)

D EHP 2–83 *s. 332–35 m. 2 ill., den første er identisk med* **A***'s.*

Eventyrets tekthistorie svarer uvilkaarligt nøje til foregående eventyrs, s. d. Imidlertid haves her kun det **A** *nærstående manuskript* **m**, *ikke det bearbejdede forlæg for* **O**. *På grund af ufuldstændighedens tal og* **O***'s formentlig autoritative form meddeles dog også her* **O** *in extenso, mens varianter fra* **mCD** *er knyttet til hovedteksten.*

---

[114] Der var saa meget Legetøj i Børnenes Stue, og øverst paa Skabet stod Sparebøssen; den var af Leertøi i Skikkelse af en Griis; den havde naturlig Sprække i Ryggen, og Sprækken var med en Kniv gjort større, at der ogsaa kunde gaae Sølvdalere ind, og der var gaaet to foruden mange andre Skillinger. Pengegrisen var saa proppet, at han ikke længer kunde rasle, og det er det Høieste, en Pengegriis kan bringe det til. Der stod han nu øverst paa Hylden og saae ned paa Alt i Stuen, han vidste nok, at med hvad han havde i Maven, kunde han kjøbe det Hele, og det er at have en god Bevidsthed!

Det tænkte de Andre ogsaa paa, om de ikke sagde det; der var Andet at tale om. Commodeskuffen stod paa *klem*; der *reiste* sig en stor Dukke, noget

viste sig en stor Dukke, noget gammel var hun og klinket i Halsen; hun saae ud, og sagde: »Skal vi nu lege Mennesker, det er jo altid Noget!« og saa blev der et Røre, selv Skilderierne vendte sig paa Væggen, de viste, de ogsaa havde Bagside, men det var ikke for at sige imod.

Det var midt om Natten, Maanen skinnede ind ad Vinduet og gav fri Belysning. Nu skulde Legen begynde og Alt var indbudt, selv Barnevognen, der dog hørte til det grovere Legetøi. »Enhver er god for sig!« sagde den, »man kan ikke Alle være af Adel! Nogen maa gjøre Gavn, som man siger!«

Pengegrisen var den eneste, som fik Indbydelsen skriftligt, han stod for høit til at de troede, at han kunde høre den mundtlig, og gav heller ikke Svar om han kom, for han kom ikke; skulde han med, maatte han nyde det hjemme fra, det kunde de rette sig efter og det gjorde de.

Det lille Dukketheater blev strax stillet op saaledes at han kunde see lige ind i det: de vilde begynde med Comedie, og saa skulde der være Thee og Forstandsøvelse, og med den begyndte de strax; Gyngehesten talte om Training og Fuldblod, Barnevognen om Jernbaner og Dampkraft – det var jo altsammen Noget der hørte til deres Fag og som de kunde tale om. Stue-Uhret talte om Politik – tik – tik! det vidste hvad Klokken [166] var slaaet, men man sagde at det gik ikke rigtigt. Spanskrørs-

1 viste] reiste nu *(forskrevet)*, reiste **O**, viste **A**, reiste **C**, viste **D**. 6 ad] *af* **m**. 7 indbudt] indbudet **D**. 11 skriftligt] skriftlig **C**, skriftligt **D**. 19 Training] Trainering **D**. 23 rigtigt.] *punktum udfaldet ved linieskifte* **A**. – Spanskrørs-] Spanskror- **C** *ved linieskifte*, Spanskrors- **D**.

gammel var hun, og klinket i Halsen, hun saae ud og sagde: »Skal *vi* lege Mennesker? Det er jo altid Noget!« Og saa blev der et Rø! Selv Skilderierne vendte sig paa Væggen; de viiste, *at* de ogsaa havde Bagside, men det var ikke for at sige imod.

Det var midt om Natten; Maanen skinnede ind *af* Vinduet og gav fri Belysning. Nu skulde Legen begynde, og *Alle vare indbudne*, selv Barnevognen, der dog hørte til det grovere Legetøi. »Enhver er god for sig!« sagde den; »man kan ikke Alle være af *Adel*!«

Pengegrisen var den fineste, som fik Indbydelsen skriftligt; han stod for høit, til at *han, troede de*, kunde høre den *mundtligt*, og *han* gav heller ikke Svar, om han kom, for han kom ikke! Skulde han med, maatte han nyde det hjemme fra; det kunde de rette sig efter, og det gjorde de.

Det lille Dukketheater blev strax *stillet* saaledes, at han kunde see lige ind i [115] det. De vilde begynde med Comedie, og saa skulde der være Thee og Forstandsøvelse, og med den begyndte de strax. Gyngehesten talte om Training og Fuldblod, Barnevognen om Jernbaner og Dampkraft; det var *jo Noget, de forstode sig paa, og de kunde* tale om. Stueuhret *talte* Politik – tik – tik! det vidste, hvad Klokken var slaaet, men man sagde, at det gik ikke rigtigt. – *Spanskrøret* stod

stokken stod og var stolt af sin Dubsko og Sølvknap, han var jo beslaaet for oven og for neden; i Sophaen laae to broderede Puder, de vare nydelige og dumme – og saa kunde Comedien begynde.

Alle sad de og saae til, og der blev bedet om at man vilde smælde, knalde og rumle, ligesom man var fornøiet til. Men Ridepidsken sagde, at han aldrig smeldede for de Gamle, men kun for de Uforlovede. »Jeg knalder for Alt!« sagde Knaldperlen. »Et Sted skal man jo være!« meente Spyttebakken; det var nu saadan Enhvers Tanke ved at være paa Comedie. Stykket duede ikke, men det blev godt givet; alle de Spillende vendte den malede Side udad, de vare kun til at see paa een Led, ikke paa Vrangen; og Alle spillede de udmærket, heelt forud af Theatret, Traaden var for lang i dem, men saa bleve de mere mærkbare. Den klinkede Dukke blev saa betaget, at hun blev løs i Klinken og Pengegrisen blev paa sin Maade saa betaget at han besluttede at gjøre Noget for En af dem, sætte ham i sit Testament, som den, der skulde ligge i saaben Begravelse med ham naar den Tid kom.

Det var en sand Nydelse, saa at man opgav Theevandet og blev ved Forstands-Øvelsen, det kaldte man at lege Mennesker og der var ingen Ondskab deri, for de legede kun – og hver tænkte paa sig og paa hvad Pengegrisen tænkte, og Pengegrisen tænkte længst, han tænkte jo paa Testament og Begravelse – og naar kom det istand – altid før man venter det. – Knak!

15, 16 betaget] betagen **D**.

og var stolt af sin Dupskoe og *sin* Sølvknap; han var jo beslaaet forsven og forneden; i Sophaen laae to broderede Puder; de vare nydelige og dumme – – og saa kunde Comedien begynde.

[30] Alle sad de og saae til, og *man havde* bedet om, at man vilde smælde, knalde og rumle, ligesom man var fornøiet til. Men Ridepidsken sagde, at han aldrig smeldede for de Gamle, men kun for de Uforlovede. »Jeg knalder for Alt!« [116] sagde Knaldperlen. »Et Sted skal man jo være!« meente Spyttebakken; det var nu saadan Enhvers Tanke ved at være paa Comedie *der*.

Stykket duede ikke, men det blev godt *spillet*, *og* alle de Spillende vendte *naturligvis* den malede Side udad; de vare kun til at see paa een Led, ikke paa Vrangen. *Alle spillede* udmærket, heelt forud af Theatret; Traaden var for lang i dem, men saa bleve de mere mærkbare! den klinkede Dukke *blev* løs i Klinken *ved den* og Pengegrisen *blev saa* betaget, at han besluttede at gjøre Noget for En af dem, sætte ham i sit Testament, som den, der skulde ligge i saaben Begravelse med ham, naar den Tid kom.

Det var en sand Nydelse, saa at man opgav Theevandet og blev ved Forstandsøvelsen. Det kaldte *de* at lege Mennesker, og der var ingen Ondskab deri, for de legede kun; og hver tænkte paa sig og paa hvad Pengegrisen tænkte, og Pengegrisen tænkte længst, han tænkte jo paa Testament og Begravelse – – og

der laae han fra Skabet – laae paa Gulvet i Stumper og Stykker, mens Skillingerne dandsede og sprang; de mindste snurrede, de [163] store trillede, især den ene Sølvdaler, han vilde ordenlig ud i Verden. Og det kom han og det kom de Allesammen; og Skaarene af Pengegrisen kom i Bøtten, men paa Skabet selv stod igjen næste Dag en ny Pengegriis af Leertøi, der var endnu ikke en Skilling i den, derfor kunde den heller ikke rasle, deri lignede han den anden, det var altid en Begyndelse – og med den vil vi ende!

8 han] *overalt, men* han/ham **O** *rettet til* den *i foregående linie* **mACD**. 9 *Under teksten* H. C. Andersen **m**.

naar kom det istand – I Altid før man venter det. – Knak! der laae han fra Skabet, laae paa Gulvet, i Stumper og Stykker; *men* Skillingerne dandsede og sprang, de mindste snurrede, de store *rullede*, især den ene Sølvdaler; han vilde *ordentlig* ud i Verden, og det kom han og det kom de Allesammen; og Skaarene af Pengegrisen kom i Bøtten. – –

Men paa Skabet selv stod igjen næste Dag en ny Pengegriis af Leertøi; der var endnu ikke en Skilling i *hans*, derfor kunde *han* heller ikke rasle, *og* deri lignede han den anden; det var altid en Begyndelse, – og med den vil vi ende!

H. C. Andersen.

Denne udgave trykkes af Bianco Lunos Bogtrykkeri A/S med DeVinne Antikva. Papiret er matglittet, fuldlimet træfrit trykpapir (100 g) fra A/S De Forenede Papirfabrikker. Helshirtingsbind til en del af oplaget udføres af Petersen & Petersen. Typografi, omslag og bind efter skitser af udgiveren. Vignet af Vilh. Pedersen efter *Historier* 1855 (titelbillede med typografisk titel, der her er fjernet). Bind II planlagt til udsendelse 2. april 1964. The variant notes: Copyright © 1964 Hans Reitzels Forlag A/S.
Printed in Denmark.